14/02/2026

Αιτωλίας και Ακαρνανίας Δαμασκηνός: Ο συνάνθρωπός μας ο βασικός πρωταγωνιστής

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Αιτωλίας και Ακαρνανίας

Μήνυμα Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Αιτωλίας και Ακαρνανίας κ. Δαμασκηνού για την Κυριακή 15 Φεβρουαρίου 2026:

Βρισκόμαστε ἤδη στὴν τρίτη Κυριακὴ τοῦ Τριωδίου καί προετοιμαζόμαστε, ὥστε νὰ εἰσέλθουμε στο τελευταῖο στάδιο πνευματικῆς προετοιμασίας, ἐν ὄψει τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Ἑβδομάδος, τῶν Παθῶν καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου μας. Ἀπὸ τώρα ὅμως, οἱ Ἱερὲς Ἀκολουθίες καὶ τὰ Ἀναγνώσματα μᾶς καλοῦν σὲ μιὰ περισυλλογή, σὲ μιὰ βύθιση στὸν ἐσώτερο ἑαυτό μας, σὲ μιὰ αὐτοκριτικὴ ποὺ θὰ ἀνοίξει διάπλατα τὸν δρόμο πρὸς τὴν μετάνοια.

Κοιτᾶξτε,ὁμως, πόσο σοφὰ ἡ Ἐκκλησία προσπαθεῖ νὰ κρατήσει μέσα μας τὶς ἰσορροπίες. Ἐνῷ ἡ περίοδος αὐτή μᾶς καλεῖ σὲ μιὰ σταδιακὴ ἀπομόνωση ἀπὸ τὶς καθημερινὲς μέριμνες καὶ τὶς ἀνούσιες συναναστροφές, ἡ σημερινὴ Κυριακὴ μᾶς ὑπενθυμίζει πὼς στὴν ζωή μας ὑπάρχει καὶ ὁ «ἄλλος», ὁ πλησίον, ὁ συνάνθρωπος.

Σήμερα, τόσο ἡ Εὐαγγελικὴ ὅσο καὶ ἡ Ἀποστολικὴ περικοπὴ προβάλλουν τὸν συνάνθρωπό μας ὡς βασικὸ πρωταγωνιστή. Τί εἶναι ὅμως αὐτὸ ποὺ τὸν κάνει τόσο σημαντικὸ στὴν ζωή μας;

Ὁ συνάνθρωπος, ἀδελφοί μου, εἶναι αὐτὸς πρὸς τὸν ὁποῖον θὰ ἐξωτερικεύσουμε αὐτὰ ποὺ κρύβει ἡ καρδιά μας. Δὲν εἶναι λίγες οἱ φορὲς ποὺ ἡ εἰκόνα ποὺ σχηματίζουμε γιὰ τὸν ἑαυτό μας δὲν εἶναι ἀληθινή. Ὑπάρχει πιθανότητα, ἡ προσευχὴ ἢ ἡ κατάνυξη, ἰδιαίτερα κατὰ τὶς ἡμέρες αὐτές, νὰ μᾶς ὁδηγήσουν σὲ μιὰ ἁπλῆ ἐσωτερικὴ ἠρεμία, τὴν ὁποία συγχέουμε μὲ μιὰ ἀνώτερη πνευματικὴ κατάσταση. Τὸ συναίσθημα αὐτῆς τῆς γαλήνης δὲν εἶναι ἀξιόπιστο. Ἐκεῖ ποὺ πραγματικὰ ἀποκαλύπτεται ἡ ἐσωτερική μας ποιότητα καὶ ἡ ἀληθινὴ πνευματική μας κατάσταση εἶναι ἡ συμπεριφορὰ ἀπέναντι στὸν διπλανό μας. Δὲν εἶναι λίγες οἱ φορὲς ποὺ χάνουμε τὴν ἐσωτερική μας νηνεμία ἐξ αἰτίας ἀσήμαντων ἀφορμῶν ποὺ μᾶς προκαλεῖ ἡ συμπεριφορὰ τοῦ ἄλλου. Ἀπὸ τὴν μιὰ στιγμὴ στὴν ἄλλη, φτάνουμε σὲ καταστάσεις ταραχῆς καὶ ὀργῆς ἐξ αἰτίας ἀνούσιων γεγονότων, τὰ ὁποῖα, μὲ ὀδυνηρὸ τρόπο, μᾶς ἀποκαλύπτουν τίς ἀληθινὲς πνευματικὲς ἀντοχές μας.

Γι΄ αὐτὸ καὶ τὰ σημερινὰ ἀναγνώσματα μᾶς καλουν νὰ δώσουμε προτεραιότητα στὶς σχέσεις μας καί, μέσῳ αὐτῶν, νὰ ἐξασκηθοῦμε στὴν ἔμπρακτη ἀγάπη, μακριὰ ἀπὸ τὶς παγίδες πού μᾶς στήνει ὁ ἴδιος μας ὁ ἑαυτός.

Τὸ σημερινὸ Εὐαγγέλιο εἶναι αὐστηρό. Ἡ παραβολὴ τῆς Μέλλουσας Κρίσης, τὴν ὁποίαν πρὸ ὀλίγου ἀκούσαμε, προειδοποιεῖ πὼς ἡ ἀληθινὴ σχέση μὲ τόν Θεὸ περνάει μέσα ἀπὸ τὴν σχέση με τὸν συνάνθρωπο μας. Ὁ Θεὸς εἶναι ἀγάπη καὶ περιμένει νὰ μᾶς συναντήσει ὅταν ξεπεράσουμε τὸν ἑαυτό μας καὶ κάνουμε τὸν πόνο τοῦ ἀδελφοῦ μας δικό μας πόνο. Ὁ Χριστὸς ἐπιθυμεὶ νὰ ὁδηγήσει τὸν ἄνθρωπο κοντά του, μέσα, ὅμως, ἀπό τὸ ἄνοιγμα τῆς καρδιᾶς πρὸς τὸν πλησίον καὶ τὴν προτεραιότητα τῆς ἀνθρώπινης σχέσης ἀντί μιᾶς ἐπιφανειακῆς εὐσέβειας, ἀποκομμένης ἀπὸ τὴν ἀγάπη.

Ἀλλὰ καὶ Ἀπόστολος Παῦλος, στὴν σημερινὴ Ἀποστολικὴ περικοπή, τοποθετεῖ τὴν ἀγάπη πρὸς τὸν ἀδελφὸ μας πάνω ἀπὸ τὴν ἄσκηση καὶ τὴν νηστεία. Βεβαίως καὶ δὲν ἀπορρίπτει τὴν ἀσκητικὴ ζωή. Μᾶς διδάσκει, ὅμως, πὼς αὐτή, δὲν ἀποτελεῖ αὐτοσκοπὸ, ἀλλὰ ἄθλημα αὐταπαρνήσεως καὶ ἀγάπης στὸν διπλανό μας. Μὲ τὴν ἄσκηση μαθαίνουμε νὰ περιορίζουμε τὸ θέλημά μας, τελικὸς σκοπὸς εἶναι ὅμως ἡ διεύρυνση τῆς καρδιᾶς μας, ὥστε νὰ χωρέσει τὸ θέλημα τοῦ ἄλλου. Αὐτὸς εἶναι ὁ δρόμος τῆς ἀληθινῆς εἰρήνης, τὴν ὁποία τόσο στερεῖται ἡ σημερινὴ κοινωνία μας.

Διψᾶμε γιὰ εἰρήνη στὶς σχέσεις μας μὲ τὸν συνάνθρωπό μας. Γι΄ αὐτὸ καὶ κατὰ τὴν διάρκεια τῆς Θείας Λειτουργίας, ἀμέσως μετὰ τὴν εὐχὴ τῆς προσκομιδῆς, ὁ ἱερέας, γιὰ μιὰ ἀκόμα φορά, μᾶς εὐλογεῖ μπροστὰ στὴν Ὡραία Πύλη, λέγοντας: «Εἰρήνη πᾶσι», δηλαδή «Ἀδελφοί μου, ὅλοι σας νὰ βρεῖτε τὴν ἀληθινὴ εἰρήνη καὶ

νὰ συμφιλιωθεῖτε μὲ ὅλους».

Ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας διδάσκεί πὼς ἡ συμφιλίωση μὲ τοὺς συνανθρώπους μας, ἀνοίγει τὸν δρόμο τῆς συμφιλιώσεως καὶ μὲ τόν Θεό. Ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ προσεγγιστεῖ ἀπὸ μιὰ ψυχὴ βυθισμένη στὴν ἐχθρότητα καὶ τὸ μῖσος πρὸς τὸν συνάνθρωπο. Ὁ ἄνθρωπος, στὶς διαρκεῖς συγκρούσεις μὲ τὸν ἑαυτό του, δὲν μπορεῖ νὰ συναντήσει τὸν Θεό, διότι κινεῖται σὲ ἄλλο «μῆκος κύματος» ἀπὸ ἐκεῖνο τοῦ Δημιουργοῦ του.

Ὅταν ὅμως ἡ συμφιλίωση καὶ ἡ εἰρήνη μὲ τὸν συνάνθρωπο πλημμυρίζει τὴν ψυχή, ὁ ἄνθρωπος συντονίζεται μυστικὰ μὲ τονΥιὸ καὶ Λόγο τοῦ Θεοῦ, μὲ ἀποτέλεσμα, ἡ καρδιά του νὰ ἀπολαμβάνει πλέον τὴν δική Του γαλήνη καὶ μακαριότητα.

Ἀλλὰ καὶ οἱ πιστοί, τὸ ἴδιο εὔχονται γιὰ τὸν ἱερέα, ἀπαντῶντας: «Καὶ τῷ πνεύματί σου», δηλαδή, «Προσευχόμαστε καὶ ἐμεῖς, ὥστε καὶ ἐσύ, πάτερ, νὰ γευτεῖς τὴν ἴδια εἰρήνη μέσα σου».

Ἡ εἰρήνη εἶναι ἡ μητέρα ὅλων τῶν ἀγαθῶν. Εἶναι τὸ στήριγμα τῆς χαρᾶς. Εἶναι αὐτὴ ποὺ ἀνοίγει τὸν δρόμο στὴν ἀληθινὴ ἀγάπη. Αὐτὸ διδάσκει ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος καὶ ἀκριβῶς γι΄ αὐτὸν τὸν λόγο, τοποθετεῖ τὴν προτροπὴ τῆς ἀγάπης ἀμέσως μετὰ τὴν εὐχὴ τῆς εἰρήνης. Ἄλλωστε, δὲν πρέπει νὰ ξεχνᾶμε ὅτι ἡ Θεία Λειτουργία ποὺ τελοῦμε, ἀποτελεῖ δική του θεόπνευστη πνευματικὴ δημιουργία.

Ὁ ἱερέας ἔχει παραμείνει μπροστὰ στὴν Ὡραία Πύλη καὶ ἀμέσως μετά, τὸν ἀκοῦμε νὰ λέει: «Ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους, ἵνα ἐν ὁμονοίᾳ ὁμολογήσωμεν», δηλαδή, «Πρὶν ὁμολογήσουμε τὴν κοινή μας πίστη, ἂς ἑνωθοῦν, μέσω τῆς ἀγάπης, οἱ καρδιές μας».

Ἀκριβῶς στὸ σημεῖο αὐτό, σύμφωνα μὲ μιὰ συνήθεια ποὺ ἐντοπίζεται στὰ πρῶτα κιόλας ἀποστολικὰ χρόνια, πραγματοποιεῖται ὁ ἀσπασμός τῆς εἰρήνης. Κατὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, οἱ κληρικοὶ ἀσπάζονταν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, οἱ λαϊκοὶ ἄνδρες τοὺς λαϊκοὺς καὶ οἱ γυναῖκες τὶς γυναῖκες. Μὲ τὸ πέρασμα τῶν αἰώνων, ὁ ἀσπασμὸς περιορίστηκε μόνον στὸ «Ἱερό Βῆμα», μεταξὺ τῶν κληρικῶν. Ἴσως, στὸ σημεῖο αὐτό, ἡ Ἐκκλησία μας νὰ στερήθηκε μιὰ ἀγαπητική καὶ συγχρόνως βαθιὰ συμβολικὴ χειρονομία. Διότι, ὁ ἀσπασμός, τὸ «ἅγιο φίλημα» ὅπως θὰ μπορούσαμε νὰ τὸ χαρακτηρίσουμε, ἔρχεται νὰ ἐκφράσει τὴν ἕνωση τῶν καρδιῶν καὶ νὰ δώσει στὴν ἀόρατη ἀγάπη τὴν δυνατότητα νὰ ἐκφραστεῖ μὲ μιὰ ὁρατὴ βαθιὰ ἀνθρώπινη σωματικὴ ἔκφραση. Μὲ ὑπέροχο τρόπο, ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος ἀποκαλύπτει τὴν βαθιὰ πνευματικὴ διάσταση τοῦ ἀσπασμοῦ. Ὁ ἀσπασμὸς τοῦ ἀδελφοῦ μας, ἀναφέρει, ἀποτελεῖ οὐσιαστικὰ ἀσπασμὸ τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀφοῦ, ὡς τέτοιον χαρακτηρίζει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος τὸν ἄνθρωπο (Α΄ Κορ. 6:19, Πατρολογία J.P. Migne 61, 606-7).

Μέσα ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἀδελφικὴ σχέση μεταξὺ ὅλων τῶν πιστῶν, ποὺ ἐκπληρώνουν τὴν ἐπιθυμία τοῦ Χριστοῦ νὰ γίνουμε ὅλοι ἕνα (Ἰω, 17:21), οἱ πιστοὶ εἶναι ἕτοιμοι νὰ ὁμολογήσουν, σὲ πλήρη ἁρμονία νοῦ καὶ καρδιᾶς, τὴν κοινὴ πίστη τους πρὸς τὴν Ἁγία Τριάδα. Ὁ Ἱεροψάλτης ἐκφράζει μὲ τὴν φωνή του τὸν ἦχο τῆς ψυχῆς ὅλων καὶ ὁμολογεῖ: «Πατέρα,Υιόν καὶ Ἅγιο Πνεῦμα,Τριάδα ὁμοούσιον καὶ ἀχώριστον».

Ἀδελφοί μου,

Ἡ σημερινὴ Κυριακή, μέσῳ τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τοῦ Ἀποστόλου, θέτει ὡς ἀπαραίτητη προϋπόθεση τῆς σχέση μας μὲ τὸν Θεό, τὴν εἰρήνη καὶ τὴν ἀγάπη ποὺ πρέπει νὰ ἐπικρατήσουν μεταξὺ ὅλων μας, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν. Αὐτὴ ἡ προϋπόθεση, ὅμως, ἐπαναλαμβάνεται καὶ ἐπιβεβαιώνεται σὲ κάθε Θεία Λειτουργία. Μέσα σὲ αὐτήν, δὲν εἶναι τυχαῖο πὼς ἡ εἰρήνη εἶναι μία ἀπὸ τὶς πλέον ἐπαναλαμβανόμενες λέξεις.

Ἡ περίοδος τοῦ Τριωδίου καὶ τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστής πού πλησιάζει, μᾶς καλεῖ σὲ αὐτογνωσία, αὐτοκριτικὴ καὶ μετάνοια. Ἂς βροῦμε,ὅμως, τὸ θάρρος νὰ μετρήσουμε τὶς πνευματικές μας δυνάμεις μὲ κριτήριο τὴν ποιότητα τῆς σχέσεώς μας μὲ τοὺς ἀδελφούς μας. Ἀποκομμένοι ἀπὸ αὐτούς, ἡ ἀγάπη, ὅσο καὶ ἂν τὴν ποθοῦμε, ὅσο καὶ ἂν νομίζουμε πὼς τὴν αἰσθανόμαστε, θὰ μείνει «ὀρφανή», χωρὶς ἀποδέκτες καὶ θὰ ὑποβιβαστεῖ σὲ ἕνα ἁπλὸ συναίσθημα, τὸ ὁποῖο θὰ διαλυθεῖ μὲ τὴν πρώτη δυσκολία καὶ τὴν παραμικρὴ ἐνόχληση.

Ἂς καλλιεργήσουμε τὴν ἀληθινὴ ἀγάπη πρὸς τὸν διπλανό μας. Ἂς διανοίξουμε μέ τὴν συμπεριφορά μας, δρόμους συμφιλιώσεως καὶ εἰρήνης μέσα στὴν κοινωνία μας. Εἶναι ὁ μόνος τρόπος νὰ βρεθοῦμε στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Θεοῦ Πατέρα μας, ὁ Ὁποῖος περιμένει νὰ μᾶς ὑποδεχθεῖ ὅλους εἰρηνευμένους, ἑνωμένους, καὶ

ἀγαπημένους.

Μὲ ὅλη μου τὴν πατρικὴ ἀγάπη,

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΣΑΣ

† Ο ΑΙΤΩΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ